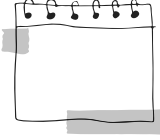

Bölüm VIII

Ceza ve Tutukevlerinde Halk Sağlığı Hemşireliği Yaklaşımları

Seda GÖGER¹

Öğrenim Hedefleri

- Bu bölümü okuduktan sonra okuyucu;
- Ceza, cezaevi, tutuklu, hükümlü gibi konu ile ilgili temel kavramları tanımlayabilir
- Ceza ve tutukevlerinde ortaya çıkabilecek sağlık gereksinimlerini açıklayabilir
- Ceza ve tutukevlerinde görülebilecek ruhsal sağlık sorunlarını tanımlayabilir
- Ceza ve tutukevlerinde karşılaşılabilecek bulaşıcı hastalıkları açıklayabilir
- Ceza ve tutukevlerinde görülebilecek bulaşıcı olmayan hastalıkları tanımlayabilir
- Ceza ve tutukevlerindeki riskli grupları sıralayabilir
- Ceza ve tutukevlerinde verilmesi gereken birinci basamak sağlık hizmetlerini sıralayabilir
- Ceza ve tutukevi hemşiresinin görev, yetki ve sorumluluklarını sıralayabilir

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, e-mail: sedagoger@sakarya.edu.tr

- Bireyde var olan sağlık sorunları cezaevinden çıktıktan sonra da hayatına etki edeceğinden, sağlık hizmetleri cezaevi sürecinde bütüncül bir yaklaşımla sunulmalıdır. Böylece kişinin serbest kaldığı dönemde topluma uyum sürecinde de kolaylık sağlanmış olacaktır.
- Halk sağlığı hemşireliğinin bir çalışma alanı olan, ceza ve tutukevi hemşireliğinin ülkemizde geliştirilmesi için araştırmalar yürütülmesi, toplumda riskli olan bir grubun sağlığının korunması ve iyileştirilmesi açısından yararlı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Acar, B., & Yaman, Ö.M. (2019). 21. yüzyılda yeni bir dezavantajlı grup: Yaşlı hükümlüler. *Social Sciences*, 14(4), 1180-1199.
- Ağar, A. (2020). Yaşlılarda ortaya çıkan fizyolojik değişiklikler. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 3(3), 347-354.
- Akgün, R., & Tezel, Z. (2017). Sessiz kurbanlar: Eşi cezaevinde olan kadınların psikososyal ve ekonomik durumlarının belirlenmesi-Kırıkkale ili Yahşihan ilçesi örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(54), 786-793.
- Akpınar, N.B., & Ceran, M.A. (2019). Kronik hastalıklar ve rehabilitasyon hemşireliği. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2), 140-152
- Aktaş, B. (2019). Ceza ve tutukevi hemşireliği ve sağlığı geliştirme. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 22(2), 130-135.
- Amil, B., Balcıoğlu, Y.H., & Öncü F. (2021). Cezaevi popülasyonunda dünya örnekleriyle ruh sağlığı uygulamaları ve yol haritası. *Psikoloji ve Psikiyatride Güncel Araştırma ve İncelemeler*, 1(1): 47-76.
- Aykurt, A.Y. (2020). 21. yüzyıl'da sosyal sorunlar ve dezavantajlı gruplar. *Journal Of Awareness*, 5(3), 427-448.
- Bilge, Y., & Bilge, Y. (2018). Ergenler için psikolojik bozukluklar envanteri'nin (EPBE) revizyon çalışması-II: Kişilik bozuklukları formu ve kişilik bozuklukları görülme sıklığı. *Klinik Psikiyatri*, 22, 206-218.
- Budak, M., Türkmenoğlu, B., & Güler, N. (2022). Ceza ve tutukevi sağlık hizmetleri; cezaevi hemşireliği. *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies*, 8(20), 108-122.
- Bulgurcuoğlu, S.E., & Duyan, Ç.G. (2019). Hükümlü çocuklar: İstanbul ve Ankara çocuk eğitimevi örneği. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 30, 167-190.
- Chatterjee, D., Chatterjee, S.C., & Bhattacharyya, T. (2019). Exploring self-care abilities among women in prisons of West Bengal, India. *Int J Prison Health*, 16(2), 185-198
- Çaynak, S., & Kutlu, Y. (2016). Bir grup tutuklu ve hükümlünün ruhsal belirtileri, intihar olasılığı ve başa çıkma yolları. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(2), 93-98.
- Çunkuş, N., Yiğitoğlu, T.G., & Akbaş, E. (2019). Yaşlılık ve toplumsal dışlanma. *Geriatric Bilimler Dergisi*, 2(2), 58-67.
- Erdoğan, A., & Hocoğlu, Ç. (2020). Enfeksiyon hastalıklarının ve pandeminin psikiyatrik yönü: Bir gözden geçirme. *Klinik Psikiyatri*, 23 (Ek 1), 72-80.
- Favril, L., Yu, R., Hawton, K. & Fazel, S. (2020). Risk factors for self-harm in prison: A systematic review and meta-analysis. *The Lancet Psychiatry*, 7(8), 682-691.

- Fazel, S., Yoon, I. A. & Hayes, A. J. (2017). Substance use disorders in prisoners: An updated systematic review and meta-regression analysis in recently incarcerated men and women. *Addiction*, 112(10), 1725-1739.
- Flórez, G., Ferrer, V., García, L., Crespo, M., Pérez, M. & Saiz, P. (2019). Personality disorders, addictions and psychopathy as predictors of criminal behaviour in a prison sample. *Revista Española de Sanidad Penitenciaria*, 21(2), 62-79.
- Göger, S., & Cingil, D. (2022). Healthy lifestyle behaviors among 18- to 49-year-old women: A comparative study. *International Quarterly of Community Health Education*, 42(3), 239-244.
- Kavurma, C., Kara, H., Sapmaz, Ş.Y., Kara, D.Ö., & Önder, A. (2019). Duygudurum bozukluğu ve psikotik bozukluğu olan çocuk ve ergenlerde metabolik sendrom ve özellikleri. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 20(1), 76-83.
- McLeod, K.E., Martin, R.E., Butler, A., Young, J.T., Southalan, L., & Topp, S.M., et al. (2020). Global prison health care governance and health equity: A critical lack of evidence. *American Journal of Public Health*, 110(3), 303-308.
- Öncü, E., Köksoy, S., & Sungur, M.A. (2015). Tutuklu ve hükümlülerin hastaneye sevk nedenleri ve acil ambulans kullanımı özellikleri. *Journal of Clinical and Analytical Medicine*, 6(6), 694-698.
- Öncü, E., & Vayisoğlu, S.K. (2022). Cezaevi hemşireliği. *Toplum ve Hekim*, 37(6), 466-480.
- Özer, D., Dikeç, G., & Ata, E.E. (2020). Duygudurum bozukluğu tanısı alan hastalara uygulanan rehabilitasyon programları: sistematik derleme. *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi*, 2(1): 27-36.
- Özdin, S., Korkmaz, U., & Çulhacı, E. (2021). Psikotik bozukluk tanılı hastaların taburculuk sonrası tedavi uyumları. *Cukurova Med J*, 46(1): 201-207.
- Parıldar, H. (2020). Tarihte bulaşıcı hastalık salgınları. *Tepecik Eğit. ve Araşt. Hast. Dergisi* 30(Ek sayı), 19-26.
- Şimşek, H. (2021). Suç yönetimi bağlamında çocuk suçluluğu, cezalandırma sistemi ve eğitim. *Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisi*, 2(1), 93-120.
- Taşkın, L. (2019). Doğum ve kadın sağlığı hemşireliği. Kadın Sağlığına Giriş. 16.Baskı. Akademisyen Kitabevi: Ankara.
- Temel, B.A., & Arabacı, Z. (2019). Hemşireler için geliştirilmesi gereken bir çalışma alanı: cezaevi ve tutukevi hemşireliği. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 20(49), 775-779.
- T.C. Resmi Gazete. (2011). Hemşirelik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110419-5.htm> Erişim Tarihi: 02.05.2023.
- T.C. Adalet Bakanlığı, Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü. Ceza İnfaz Kurumu İstatistikleri, 2021. <https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/110420231558234102022164528CTE%20Haber%20B%C3%BClteni%202021.pdf> Erişim Tarihi: 28. 04. 2023.
- Tokgöz, M.A., Tokgöz, H., & Çakır, Y.E. (2020). Ceza infaz kurumlarında sağlık hizmetlerinin verilmesi. *TOTBİD Dergisi*, 19, 146-149.
- Trotter, C., & Baidawi, S. (2015). Older prisoners: Challenges for inmates and prison management. *Australian. New Zealand Journal of Criminology*, 48(2), 200-218.
- Türk Dil Kurumu (TDK). <http://www.tdk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 27.04.2023.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2021). Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri, 2021. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Guvenlik-Birimine-Gelen-veya-Getirilen-Cocuk-Istatistikleri-2021-45586> Erişim Tarihi: 22.04.2023.

- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2021). Ceza İnfaz Kurumu İstatistikleri, 2020. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ceza-Infaz-Kurumu-Istatistikleri-2020-37202> Erişim Tarihi: 27.04. 2023.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2023). İstatistiklerle Yaşlılar, 2022. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yasli-lar-2022-49667#:~:text=Ya%C5%9F%C4%B1%20n%C3%BCfus%20olarak%20kabal%20edilen,9%2C9'a%20y%C3%BCkseldi.> Erişim Tarihi: 15.04.2023.
- Walmsley, R. (2018). World Prison Population List twelfth edition. Erişim tarihi: 27.04.2023. http://prisonstudies.org/sites/default/files/resources/downloads/wpl_12.pdf.
- World Health Organization. (1946). Constitution of the World Health Organization as adopted by the International Health Conference, New York.
- World Health Organization. (2014). Zsuzsanna Jakab, Prisons and Health. Erişim tarihi: 24.04.2023
- World Health Organization (WHO). (2019). Health in Prisons. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/346831> Erişim Tarihi: 27.04.2023.
- Varol, Z.S. (2022). Hapishanelerde birinci basamak sağlık hizmetleri. *Toplum ve Hekim*, 37(6), 448-465.
- Yalçıntürk, A.A., Dikeç, G., & Ata, E.E. (2019). Alkol ve madde kullanım bozukluğu olan bireylere yönelik rehabilitasyon çalışmaları: Sistematik derleme. *Bağımlılık Dergisi*, 20(4), 241-252.
- Yılmaz, E.B. (2019). Psikiyatri hastalarında özkıyım riskini değerlendirme ve yönetme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 11(4):438-450.